

Położenie powiatu

Utworzony w 1999 roku – w ramach reformy administracyjnej kraju – powiat zamojski jest jednym z 20 w województwie lubelskim. Zlokalizowany jest w jego południowej części, sąsiaduje z powiatami: biłgorajskim, krasnostawskim, chełmskim, hrubieszowskim i tomaszowskim, otacza Zamość – miasto na prawach powiatu. Zamość jest także siedzibą władz powiatu zamojskiego ziemskiego.

W granicach powiatu znajdują się trzy gminy miejskie, są to: Krasnobród, Szczepieszyn i Zwierzyniec oraz dwanaście gmin wiejskich: Adamów, Grabowiec, Komarów-Osada, Łabunie, Miączyn, Nielisz, Radecznicza, Sitno, Skierbieszów, Stary Zamość, Sulów i Zamość. Powiat zamojski zajmuje 1872 km². Mieszka w nim około 104 tysięcy osób, z czego 50,7% to kobiety, a 49,3% mężczyźni. Większość z nich mieszka na wsi. Gęstość zaludnienia wynosi 56 osób na km². Najwięcej, bo 67%, jest osób w wieku 15-64 lat (w wieku produkcyjnym – 61%).

Walory przyrodnicze i krajobrazowe

Powiat zamojski geograficznie przynależy do dwóch makroregionów: Roztocza i Wyżyny Lubelskiej. Jej częścią są Działy Grabowieckie z głębokimi wązami lessowymi, garbami kredowymi, lasami grabowymi i bukowymi, urozmaicone przez poacie pagórkowatych pól, rozciągające się na północ powiatu. Jego środkowa część leży na Padole Zamojskim, który także stanowi część Wyżyny Lubelskiej, a część południowa i zachodnia – na Roztoczu. Lessowe Roztocze Zachodnie oddziela od Środkowego, wapienno-piaskowego, rzeka Wieprz. Rosną tu lasy jodłowe, buczyny karpackie i bory sosnowe. Najwięcej lasów jodlowych występuje w okolicach Zwierzynca, a sosnowych – w okolicach Krasnobrodu. Na Roztoczu Zachodnim przeważają lasy liściaste. Najwyższym wzniesieniem powiatu jest roztoczańska góra Czerkies. Ma wysokość 364 m n.p.m. W 1974 roku utworzono Roztoczański Park Narodowy. W jego granicach wyznaczone są obszary ochrony ścisłej. Objęto nią malownicze tereny Bukowej Góry i Czerkiesu, a także Nart, Jarugi i Międzyrzeki. Najczęściej występują w parku bór jodłowy i buczyna karpacka. Rosną w nim: buki, graby, dęby, wiązy, klony, jawory, lipy. W lasach i nad wodami występują orlik krzykliwy i bocian czarny, a stawy Echo są miejscem gniazdowania ptaków wodnych: perkozów, kurek wodnych i dzikich kaczek. Z gadów można spotkać żmiję, zaskrońca i gniewosza płamistego. Spośród ponad 100 gatunków unikatowych roślin 40 jest prawnie chronionych. Rosną w parku: śnieżyczka przebiśnieg, wawrzynek wilczełyko, zawilec wielokwiatowy, napatrzica zwyczajna, owadożerne rosziczki oraz kilkanaście gatunków storczyków z najpiękniejszym z nich – obuwikiem pospolitym. Z ssaków żyją: jelenie, sarny, dziki i lisy, wilki, kuny leśne i borsuki oraz bobry. Od 1982 roku nad stawami Echo egzystują koniki polskie – potomkowie dzikich tarpanów. W 1988 roku powstał Krasnobrodzki Park Krajobrazowy z przewagą lasów jodłowo-bukowych. Trzy lata później utworzono Szczepieszynski Park Krajobrazowy z urozmaiconą lessowymi wązami rzeźbę terenu oraz gęstą siecią stromych jarów. W jego południowo-zachodniej części znajduje się torfowisko z gatunkami chronionymi: rosziczką okrągłolistną i wierzbą borówkolistną. Natomiast w 1995 roku założono Skierbieszowski Park Krajobrazowy z rezerwatem Broczówka, w którym chronione są rośliny stepowe. Ponadto występują tu drzewostany buczyny, wiązu górskiego, jaworu i lipy drobnolistnej, w runie leśnym roślinie wawrzynek wilczełyko.

Na malownicze źródła można się natknąć w okolicach Radeczniczy i Zaporza. Ponadto w powiecie zamojskim wyznaczono wiele rezerwatów przyrody. Do leśnych zalicza się rezerwat Świąty Roch i Debry, do stepowych – Łabunie, Broczówkę, Rogów, do faunistycznych, których osobliwością jest susel perłkowany – Hubale, Wygon Grabowiecki i Popówkę.

W 2019 roku Roztocze dołączyło do elitarniej grupy Rezerwatów Biosfery UNESCO. Do Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery zostały wpisane zarówno jego polska część, jak i mniejsza ukraińska. Rezerwat po polskiej stronie zajmuje 297 tys. ha i zlokalizowany jest między innymi na terenie powiatu zamojskiego.

Historia koników polskich jest związana z tarpanem, którego uważa się za dzikiego przodka konia domowego. Do końca XVIII wieku tarpany żyły na leśnistych obszarach wschodniej Polski, Litwy i Prus. Najdłużej przetrwały w puszczech litewskich – do 1780 roku gdy przekazano je do zwierzynca hrabiów Zamojskich w Zwierzynicy. Na początku XIX wieku konie wylapano i rozdano lokalnym chłopom. Kiedy 100 lat później podjęto badania, okazało się, że na tym terenie przetrwały prymitywne koniki w dużym stopniu przypominające dawne tarpany. Fot. Ewelina Anna Piskorek

County location

Established in 1999 as part of the country's administrative reform, Zamość County is one of 20 counties in Lublin Province. It is located in the southern part of the Province and neighbours Biłgoraj, Krasnystaw, Chelm, Hrubieszów and Tomaszów Counties and surrounds Zamość, a town with county rights. Zamość is also the seat of Zamość Land County authorities.

Within the county's borders there are three town municipalities: Zwierzyniec, Szczepieszyn and Krasnobród and twelve rural municipalities: Adamów, Grabowiec, Komarów-Osada, Łabunie, Miączyn, Nielisz, Radecznicza, Sitno, Skierbieszów, Stary Zamość, Sulów and Zamość. Zamość County covers an area of 1872 km². It is inhabited by approximately 104,000 people, 50.7% of whom are women and 49.3% men. Most of them live in the countryside. Population density is 56 persons per km². Most people – 67% are aged 15-64 (working age 61%).

Nature and landscapes

Zamość County geographically belongs to two macro-regions: the Roztocze District and Wyżyna Lubelska. Its part is Działy Grabowieckie with deep loess gorges, chalk humps, hornbeam and beech forests, diversified by stretches of hilly fields, extending in the north of the county. Its central part lies on Padół Zamojski, which also forms part of Wyżyna Lubelska, while the southern and western parts lie on the Roztocze District. The loess Western Roztocze is separated from the Middle, limestone-sand Roztocze District by the Wieprz river. Fir forests, Carpathian beech forests and pine forests grow here. The largest number of fir forests can be found near Zwierzyniec and pine forests near Krasnobród. In Western Roztocze District, deciduous forests predominate. The highest hill in the area is mount Czerkies – it is 364 m above sea level. Roztoczański Park Narodowy was established in 1974. On its territory, areas of strict protection are designated. It covers the picturesque areas of Bukowa Góra and Czerkies, as well as Nart, Jaruga and Międzyrzeka. Fir forest and Carpathian beech forest are most common in the park. Beech, hornbeam, oak, elm, maple, sycamore and lime trees grow there. In the woods and by the waters, there are lesser spotted eagles and black storks and “Echo” ponds are a nesting place for water birds: grebes, water hens and wild ducks. Reptiles include the adder, grass snake and smooth snake. From among more than 100 species of unique plants, 40 are legally protected. The park is home to snowdrops, wolfsbane, multifloral anemones, foxglove, insectivorous sundews and several species of orchids, including the most beautiful of them – the common lady's slipper. Of the mammals, there are deer, roe deer, wild boar and foxes, wolves, martens and badgers, and beavers. Since 1982 Polish ponies – descendants of wild tarpans – have lived at “Echo” ponds. In 1988, Krasnobrodzki Park Krajobrazowy was established with a predominance of fir and beech forests. Three years later, Szczepieszynski Park Narodowy was established, with its varied loess ravines and dense network of steep ravines. In its south-western part there is a peat bog with protected species: sundew round-leaved and willow bilberry. Skierbieszowski Park Krajobrazowy with the Broczówka reserve was established in 1995, where steppe plants are protected. In addition, there are stands of beech, mountain elm, sycamore and small-leaved lime and wolfsbane grows in the undergrowth.

Picturesque springs can be found near Radecznicza and Zaporze. In addition, a number of nature reserves have been designated in Zamość County. Forest reserves include Świąty Roch and Debry, steppe reserves – Łabunie, Broczówka, Rogów and fauna reserves, the peculiarity of which is the pearl mussel – Hubale, Wygon Grabowiecki and Popówka.

In 2019 the Roztocze district joined the elite group of UNESCO Biosphere Reserves. Both its Polish part and the smaller Ukrainian part have been included in the World Network of Biosphere Reserves. The reserve on the Polish side covers 297,000 hectares and is located, among others, in Zamość County.

The history of the Polish horse is linked to the tarpan, which is believed to be the wild ancestor of the domestic horse. Until the end of the 18th century tarpans lived in the wooded areas of eastern Poland, Lithuania and Prussia. They survived longest in the Lithuanian primeval forests – until 1780 when they were transferred to the Zwierzyniec estate of the Zamojskis. At the beginning of the 19th century the horses were caught and distributed to local peasants. When research was undertaken 100 years later, it turned out that primitive horses largely resembling the former tarpans had survived in the area. Photo by Ewelina Anna Piskorek

POWIAT ZAMOJSKI

ZAMOŚĆ COUNTY

www.powiatzamojski.pl

MAPA TURYSTYCZNA / TOURIST MAP

- Szlaki piesze (główne) / Hiking trails (major)
- Park narodowy / National park
- Parki krajobrazowe / Landscape parks
- Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo / Green Velo Eastern Cycling Route
- Centralny Szlak Rowerowy Roztocza / Central Cycling Route of Roztocze

Starostwo Powiatowe w Zamościu
ul. Przemysłowa 4, 22-400 Zamość
www.powiatzamojski.pl
e-mail: starostwo@powiatzamojski.pl

Wydawnictwo zawiera fragmenty tekstu z albumu „Powiat Zamojski”, Zamość 2023

Tekst / Text:
Agnieszka Szykuła Zygańska, Starostwo Powiatowe w Zamościu

Korekta / Proofreading: Anna Rudy

Tłumaczenia / Translation: Małgorzata Linek

Druk / Printing:
Drukarnia ZAMDRUK
Skokówka, ul. Ogrodnicza 34, 22-400 Zamość
tel. 84 639 27 97, zamdruk@op.pl
www.drukarniazamosc.pl
Zamość, 2024 r.

Kilajew Gmina Sulów Fot./Photo by Gimino Błogosła Polkova w Saliwie Krasnobrodzkiej i Międzyrzki

Szlaki turystyczne

SZLAKI TURYSTYCZNE PIESZE

Szlak centralny (niebieski): Bełzec-Zwierzyniec-Radecznicza-Szastarka
Szlak im. Władysławy Podobińskiej (zielony): Zamość-Krasnobród-Susiec
Szlak krawędziowy (czerwonny): Zwierzyniec-Górecko Kościelne-Józefów-Susiec,
Szlak partyzancki (czerwonny): Szperówka-Szczepieszyn-Krasnobród-Krynice,
Szlak im. Aleksandry Wachniewskiej (zielony): Zwierzyniec-Szewnia Dolna-Bondyż-Górecko Kościelne-Tereszpol Kukielki-Florianka,
Szlak po Działach Grabowieckich (zielony): Komelówka-Łaziska-Skierbieszów-Wierzba,
Szlak roztoczański (żółty): Zwierzyniec-Biłgoraj-Bodaczów

ŚCIEŻKI SPACEROWE

Przez rezerwat Świąty Roch w Krasnobrodzie (niebieska)
Podklasztor-Szur (żółta)

ŚCIEŻKI POZNAWCZE

Ścieżka na Bukowej Górze: Ośrodek Edukacyjno-Muzealny RPN-Sochy
Ścieżka na Piaseczną Górę: stawy Echo
Ośrodek Edukacyjno-Muzealny RPN
Ścieżka historyczno-przyrodnicza do Wzgórz Polak
Ścieżka historyczno-przyrodnicza do Wojdy
Ścieżka Aleja Aleksandry Wachniewskiej

SZLAKI KAJAKOWE

Szlak wodny na Wieprzu: Obroc-Zwierzyniec-Szczepieszyn-Nielisz
I etap: Obroc-Zalew Rudka w Zwierzynicy
II etap: Zalew Rudka-Bagno-Turzyniec
III etap: Turzyniec-Mostek pstrągowy pod Żurawnicą
IV etap: Mostek pstrągowy pod Żurawnicą-Stary Diabelski Młyn
V etap: Stary Diabelski Młyn-Szczepieszyn
VI etap: Szczepieszyn-Klemensów-Michalów-Deszkowice-Nielisz

SZLAKI JEŹDZIECKIE

Szlak roztoczański: Wólka Wieprzecka-Bondyż-Senderki
Szlak ulański: Wólka Wieprzecka-Wychody-Mokre-Zdanów-Białowola-Wierzchowiny-Skaraszów-Stadnina Koni „Tarka”

SZLAKI ROWEROWE

Szlak rowerowy „Na Figarnię”: Krasnobród Podklasztor-Majdan Wielki-Nowa Wieś-Husiny – Róża-Luszczacz-Figarnia-Krasnobród
Szlak rowerowy „Sztolnie na wzgórz Holda”: Krasnobród-rez. „Św. Roch”-Lasowce – Stanisławów-Kolonia Husiny-Krasnobród
Szlak rowerowy „Pętla jakubowicka”: Krasnobród-rezerwat „Św. Roch”-Hutki – uroczysko Belfont-Krasnobród
Trasa rowerowa: Krasnobród-Hutki-Malewiczyna-Wólka Husińska
Ścieżka rowerowa: Zwierzyniec-Florianka
Szlak rowerowy „Na skraju Roztocza”: Płoskie- Lipsko-Białowola-Skokówka
Szlak rowerowy „Nad Wieprzem”: Nielisz-Staw Noakowski
Szlak rowerowy „Nad zalewem”: Nielisz- Michalów-Nielisz
Centralny szlak rowerowy Roztocza (I etap: Kraśnik-Zwierzyniec; **II etap**: Zwierzyniec – Hrebennie; **III etap**: Hrebennie-Lwów)
Przebieg: Kraśnik-Szastarka-Batorz-Zdziłowice – Otrocz-Chrzanów-Goraj-Hosznia Ordynacka – Radecznicza-Zaburze-Dzielce-Szczepieszyn – Kawęczyn-Topólca-Bagno Zwierzyniec-Sochy – Tereszpol-Górecko Stare-Jęzor Tarnowski – Józefów-Hamernia-Losiniec-Bełzec-Lubycza Królewska-Hrebennie-Lwów

SZLAKI ŁĄCZNIKOWE

Szlaki oznaczone kolorem czarnym: Zwierzyniec-Turzyniec-Lipowiec Józefów-Potok-Senderki Krasnobród-Husiny-Ciotusza Stara-Majdan Sopocki-Nowiny

Stawy Echo w Zwierzynicy
Fot. Urząd Gminy Zwierzyniec
„Echo” Ponds
Photo: Zwierzyniec Municipality Office

Bocian biały z powodem mógłby być symbolem naszego kraju. Co czwarty ptak tego gatunku gniazduje w Polsce. Średnia długość życia bociana wynosi 8-9 lat. Fot. Ewelina Anna Piskorek
The white stork could easily be the symbol of our country. Every fourth bird in the world of this species nests in Poland. The average life expectancy of a stork is 8-9 years. Photo by Ewelina Anna Piskorek

Niebo i ziemia, Kornelówka – gmina Sitno.
Fot. Krystian Miszczuk
Heaven and earth, Kornelówka – Sitno Municipality.
Photo by Krystian Miszczuk

Susel perłkowany występuje w Europie Wschodniej, w Rosji, Moldawii czy na Ukrainie. Słusz są towarzyskie i spędzają życie w koloniach, które mogą liczyć nawet 200 osobników. Fot. Ewelina Anna Piskorek
The pearl mussel is found in Eastern Europe, in Russia, Moldova or Ukraine. They are sociable and spend their lives in colonies, which can number up to 200 individuals. Photo by Ewelina Anna Piskorek

Tourist routes

HIKING TRAILS

Szlak Centralny (blue): Bełzec-Zwierzyniec-Radecznicza-Szastarka
Szlak im. Władysławy Podobińskiej (green): Zamość-Krasnobród-Susiec
Szlak Krawędziowy (red): Zwierzyniec-Górecko Kościelne-Józefów-Susiec,
Szlak Partyzancki (red): Szperówka-Szczepieszyn-Krasnobród-Krynice,
Szlak im. Aleksandry Wachniewskiej (green): Zwierzyniec-Szewnia Dolna-Bondyż-Górecko Kościelne-Tereszpol Kukielki-Florianka,
Szlak po Działach Grabowieckich (green): Komelówka-Łaziska-Skierbieszów-Wierzba,
Szlak Roztoczański (yellow): Zwierzyniec-Biłgoraj-Bodaczów

WALKING PATHS

Przez rezerwat Św. Roch in Krasnobród (blue)
Podklasztor-Szur (yellow)

EDUCATIONAL PATHS

Ścieżka na Bukowej Górze Ośrodek Edukacyjno-Muzealny RPN-Sochy
Ścieżka na Piaseczną Górę Stawy „Echo” Ośrodek Edukacyjno-Muzealny RPN
Ścieżka historyczno-przyrodnicza to Wzgórz Polak
Ścieżka historyczno-przyrodnicza to Wojdy
Ścieżka Aleja Aleksandry Wachniewskiej

CANOE ROUTES

Szlak wodny na Wieprzu: Obroc-Zwierzyniec – Szczepieszyn-Nielisz
I etap: Obroc-Zalew Rudka w Zwierzynicy
II etap: Zalew Rudka-Bagno-Turzyniec
III etap: Turzyniec-Mostek pstrągowy pod Żurawnicą
IV etap: Mostek pstrągowy pod Żurawnicą-Stary Diabelski Młyn
V etap: Stary Diabelski Młyn-Szczepieszyn
VI etap: Szczepieszyn-Klemensów-Michalów – Deszkowice-Nielisz

EQUESTRIAN TRAILS

Szlak roztoczański Wólka Wieprzecka-Bondyż – Senderki
Cavalry route Wólka Wieprzecka-Wychody-Mokre-Zdanów – Białowola-Wierzchowiny-Skaraszów-Stadnina Koni „Tarka”

CYCLING ROUTES

Szlak rowerowy „Na Figarnię” Krasnobród Podklasztor-Majdan Wielki-Nowa Wieś-Husiny – Róża-Luszczacz-Figarnia-Krasnobród
Szlak rowerowy „Sztolnie na wzgórz Holda” Krasnobród-rez. „Św. Roch”-Lasowce – Stanisławów-Kolonia Husiny-Krasnobród
Szlak rowerowy „Pętla jakubowicka” Krasnobród-rezerwat „Św. Roch”-Hutki – uroczysko Belfont-Krasnobród
Trasa rowerowa Krasnobród -Hutki – Malewiczyna-Wólka Husińska
Ścieżka rowerowa Zwierzyniec-Florianka
Szlak rowerowy „Na skraju Roztocza” Płoskie – Lipsko-Białowola-Skokówka
Szlak rowerowy „Nad Wieprzem” Nielisz- Staw Noakowski
Szlak rowerowy „Nad zalewem” Nielisz – Michalów-Nielisz
Centralny szlak rowerowy Roztocza (I stage: Kraśnik-Zwierzyniec; **II stage**: Zwierzyniec – Hrebennie; **III stage**: Hrebennie-Lwów)
Route: KRAŚNIK-Szastarka-Batorz-Zdziłowice – Otrocz-Chrzanów-Goraj-Hosznia Ordynacka – Radecznicza-Zaburze-Dzielce-Szczepieszyn – Kawęczyn-Topólca-Bagno Zwierzyniec-Sochy – Tereszpol-Górecko Stare-Jęzor Tarnowski – Józefów-Hamernia-Losiniec-Bełzec-Lubycza Królewska-Hrebennie-LWÓW

LIAISON ROUTES

Marked in black: Zwierzyniec-Turzyniec-Lipowiec Józefów-Potok-Senderki Krasnobród-Husiny-Ciotusza Stara-Majdan Sopocki-Nowiny

